

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Белік Лариса Степанівна, Кузнецова Людмила Валентинівна СИНЕРГІЯ КЛАСИФІКАЦІЙ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ПРАВОВИЙ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ВИМІР	663
Гресь Юлія Олегівна, Хижняк Євген Сергійович СПОСІБ ТА ЗНАРЯДДЯ УЧИНЕННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ ПРАКТИКИ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	665
Д'ячкова Марія Олегівна ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	667
Загородній Ігор Вікторович, Загородній Андрій Ігорович ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ	670
Колодіна Анна Сергіївна, Васильковський Олександр Васильович КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ	673
Федорчук Олександр Вікторович ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ	676
Чернов Олександр Віталійович КРИМІНАЛЬНА ПОВЕДІНКА ТА ПСИХІЧНІ ВІДХИЛЕННЯ: АНАЛІЗ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ	678
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОЇ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА ШАХРАЙСТВО	681
Чумак Сергій Прокотійович, Фалінський Павло Миколайович НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ	684
Шершенькова Вікторія Анатоліївна ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	687
Яцкевич Руслан В'ячеславович СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ	689
Алексєєва Ліна Леонідівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ТА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ	692
Бершавська Анастасія Сергіївна ПОСОБНИЦТВО ЯК ЯВИЩЕ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ	694
Біцюк Андрій Володимирович РОЛЬ ТА МІСЦЕ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	697
Волос Владислав Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ ГРУПОЮ ОСІБ ..	699
Дрига Єлизавета Вадимівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	701
Єленич Світлана Ігرافیвна ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СТВОРЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОДЕСЬКОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ШКОЛИ	703

Шершенькова Вікторія Анатоліївна
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності, кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

З початком збройної агресії Російської Федерації проти України, військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань захищають кордони нашої країни. Разом з тим, попри свідоме та чесне виконання обов'язків військової служби більшістю військовослужбовців, у Збройних Силах України та інших військових формуваннях є випадки вчинення військовослужбовцями військових кримінальних правопорушень, таких як дезертирство, самовільне залишення військової частини або місця служби, невиконання наказу та інших. Так, до таких дій військовослужбовців змушують об'єктивні чи суб'єктивні обставини, у яких вони опиняються при несенні військової служби, тому при розслідуванні необхідно з'ясовувати ці причини задля запобігання вчинення військових кримінальних правопорушень.

Слід зазначити, що розслідування військових кримінальних правопорушень виконує такі важливі функції:

- формування правосвідомості військовослужбовців (дотримання військової дисципліни та статутних норм, знання про притягнення до кримінальної відповідальності);
- зміцнення авторитету командування й військової юстиції (об'єктивне та справедливе розслідування військових кримінальних правопорушень);
- виявлення та усунення військових кримінальних правопорушень [2] (дозволяє встановити винних у вчиненні військових кримінальних правопорушень, наприклад, слабкий контроль командування чи порушення статутних правил взаємовідносин);
- запобігання військовим кримінальним правопорушенням (неуникність покарання за військові кримінальні правопорушення, що буде сприяти підтриманню військової дисципліни та правопорядку серед військовослужбовців).

Під час розслідування військових кримінальних правопорушень, в залежності від складу, здійснюються наступні слідчі дії:

допити (командира (начальника) чи іншої особи, що виконувала обов'язки з військової служби; медичного персоналу військової частини; військовослужбовця підозрюваного або причетного до військового кримінального правопорушення; свідків; потерпілих);

- огляди місця події і документів;
- розшук військовослужбовця; проведення обшуку;
- слідчий експеримент;

- експертизи (судово-медична, судово-психіатрична, судово-балістична, судово-почеркознавча, судово-трасологічна, судово-хімічна, судово-фармакологічна).

За кожною кримінальною справою, порушеною проти військовослужбовців, доказуванню підлягають:

- «час, місце, спосіб та інші обставини вчинення військового кримінального правопорушення;
- винуватість, форма вини, мотив і мета обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення;
- вид і розмір шкоди, завданої військовим кримінальним правопорушенням;
- обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого військового кримінального правопорушення;
- обставини, які характеризують обвинуваченого військовослужбовця, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність;
- обставини, які є підставою закриття кримінального провадження порушеного проти військовослужбовця;
- обставини, які є підставою для звільнення військовослужбовця від кримінальної відповідальності або покарання» [1];
- обставини, які сприяли вчиненню військових кримінальних правопорушень.

Так, предмет доказування може бути набагато ширшим, можуть бути включені й інші питання для з'ясування необхідних обставин розслідуваного військового кримінального правопорушення.

Базою для побудови слідчих версій розслідування військових кримінальних правопорушень можна вважати способи вчинення та приховування цих кримінальних правопорушень. Це надасть необхідний напрямок у розслідуванні, допоможе визначити коло осіб причетних до вчиненого військового кримінального правопорушення, виявити і зафіксувати речові, письмові чи електронні докази.

Важливе значення має планування розслідування [3] військових кримінальних правопорушень. Це такий інтелектуальний процес, який надає можливість правильно спланувати роботу слідчого для встановлення всіх обставин кримінальної справи і відповідно до вимог чинного законодавства. Завдяки вдало підготовленому плану проведення розслідування військових кримінальних правопорушень, слідчий у найкоротші строки досягне необхідного результату.

Виділяють такі принципи планування: індивідуальність (план готується для кожної справи окремо), безперервність (план постійно змінюється, все залежить від розслідування справи), конкретність (визначаються питання, які необхідно перевірити) [3].

Таким чином, ефективне розслідування військових кримінальних правопорушень є важливим засобом підтримання військової дисципліни, боєздатності

та забезпечення справедливості у Збройних Силах України та інших військових формуваннях.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Коломієць Н. В., Соседка С. В. Запобігання вчинення військових кримінальних правопорушень (в контексті ст. 402, 407, 408 КК України). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/311242/302473>
3. Тіщенко В. В., Подобний О. О. Криміналістика : навчально-методичний посібник. Одес а: Видавництво «Юридика», 2022. 236 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27d635b0-3ef7-4509-8680-12739ea5a8e9/content>

Ключові слова: криміналістика, розслідування, кримінальні правопорушення, військові правопорушення, злочин.

Keywords: criminalistics, investigation, criminal offenses, military offenses, crime.

Яцкевич Руслан В'ячеславович

Перший заступник начальника Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України, доктор філософії за спеціальністю 081 – Право

СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

Ефективність впливу держави на складні процеси та явища вимагає формування комплексної, послідовної та несуперечливої концепції такої діяльності. Аналіз правоохоронної політики України свідчить про вжиття комплексу заходів, котрі спрямовані на нейтралізацію протиправної діяльності організованих злочинних угруповань різного типу побудови та базових форм злочинної діяльності, зокрема й на рівні вдосконалення різних галузей законодавства, структурно-функціональної перебудови системи правоохоронних органів. Водночас, аналіз практики роботи правоохоронних органів свідчить про те, що функціонування відповідних елементів цієї системи не завжди узгоджене, що потребує відповідного удосконалення крізь призму систематизації та вироблення стійких залежностей між елементами цієї системи.

Перш за все, необхідно звернути увагу на те, що формування концептуальної державної політики протидії організованим злочинності має спрямовуватись на вирішення таких комплексних задач: